

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ МІЖНАРОДНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ПАМ'ЯТОК І ВИЗНАЧНИХ МІСЦЬ
UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
COMITÉ NATIONAL UKRAINIEN DU CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

Україна 04070 Київ, Андріївський узвіз, 5/31
5/31 Andriyivsky Uzviz Street, Kyiv 04070 Ukraine

ЗАЯВА

Українського національного комітету Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ІКОМОС), щодо загрози руйнування об'єкта всесвітньої спадщини «ДЕРЖПРОМ (Будинок Державної промисловості)» у м. Харкові

Усвідомлення значущості національної культурної спадщини українського народу, розуміння масштабності проблеми її знищення під час російсько-української війни для світової цивілізації, спонукали Український національний комітет Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ІКОМОС) зробити цю Заяву.

Культурна спадщина міста Харкова є невід'ємною частиною культурного надбання України та світу. Станом на сьогодні, під великою загрозою перебуває історичний центр міста, з його унікальною архітектурно-просторовою структурою. Щоденні ракетні обстріли – руйнують історичну забудову міста та вже призвели до серйозних порушень архітектурної та містобудівної цілісності історичної частини Харкова.

Особливу занепокоєність викликає Будинок Державної промисловості (Держпром), що перебуває в Попередньому списку всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. Держпром став символом індустріальної епохи 1920-х років. Він був збудований у 1925–1928 роках та став першим у Європі хмарочосом із залізобетонною конструкцією. Найбільша у світі будівля в стилі конструктивізму була зведена на початку всесвітнього творчого розвитку цього стилю та справила значний вплив на розвиток не тільки української, а й світової культури та архітектури. Пам'ятка виражає авангардною мовою єдність монументальності, офіційності і представництва державного рівня. Тут вперше втілені стильові риси масової індустріальної архітектури, що характеризує другу половину ХХ століття.

Серед об'єктів, що представляють архітектуру модернізму першої половини ХХ століття, які вже знаходяться у Списку всесвітньої спадщини, або у Попередньому списку Держпром займе своє унікальне місце, як унікальне явище світової архітектури.

Проте, для російських терористів, всесвітнє значення Держпрому не є причиною не піддавати цю споруду постійним ракетним обстрілам.

Вперше ця будівля була піддана ракетній атаці РФ на самому початку 2023 року. Пошкодження тоді зачепили майже всю північно-західну частину будівлі, в ній були деформовані та вибиті вікна і вітражі. А вже 28 жовтня 2024 року російські війська нанесли повторний терористичний удар керованими авіабомбами по одному з корпусів будівлі, внаслідок чого було зруйновано кілька поверхів. Це пряме попадання авіабомби нанесло масштабних руйнувань пам'ятці, яка наразі перебуває в аварійному стані. Окрім того, в зимовий період, порушення температурного режиму призведе до пошкодження внутрішнього оздоблення, зокрема дерев'яних конструкцій що може спричинити катастрофічні наслідки.

Тому наразі, Держпром потребує термінових консерваційно-реставраційних робіт.

Такі дії з боку країни-агресора в черговий раз свідчать про порушення Росією міжнародних правових актів, що регулюють відносини у сфері збереження світової культурної спадщини, як в мирний час, так і в умовах збройного конфлікту.

Враховуючи вищезазначене, зокрема активізацію військових дій на сході України та положення Другого протокол до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, Український національний комітет ІКОМОС, звертається до світової спільноти, щодо об'єднання всіх зусиль за для захисту культурної спадщини України, з урахуванням того, що заподіяння шкоди цій спадщині впливатиме на гуманістичний дух людства і його культурне розмаїття.

**Бюро Українського національного комітету
Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць**